

Pɔli ka letere flanan min ci

KORENTIKAW

ma

Kitabu faamucogo

Yesu ta ciraden Pɔli ka nin letere sebe Korentikaw ta letere fɔlɔ kɔ fe. I b'a sɔrɔ a k'a sebe k'a to Masedoni mara ra. Korenti tun ye Geresi jamana dugu bee ra belebebeba ye.

Pɔli k'a fɔ Korentikaw ye nin letere kɔnɔ, ko ale bena taga o fe. Nka a b'a yira fana ko ale ni olugu ta ɲɔgɔnye bena gbeleya; sabu ale bena kumagbelen dɔw fɔ Korentikaw ye, o ta kewale dɔw kosɔn.

A kera i n'a fɔ Pɔli tun kɔnna ka letere min ci o ma, ani a tun tagara o fe ka taga ladiri minw di o ma, o ladirikanw si ma se ka o jogo yeɛma, ka o bla siranuman kan. Korenti lanabaga dɔw belen tun be Pɔli dɔgɔya, k'a ta baara ni a ta waajuri ko mafiyenya. Dɔw tun k'a jaraki wariko ta fan fe. O kosɔn an b'a ye nin kitabu kɔnɔ ko Pɔli be kuma k'a yira ko ale ma jaraki foyi ra, ko ale ta baara kera ka kapa ni Ala ta sebagaya le ye, k'a ju sigi terenninya kan (10.8).

O bee kɔ, Pɔli be o ladi ko o tun k'a latige ka wari min lajen ka Zeruzalemu lanabaga fagantanw deme, ko o ye jija ka o wari ko ɲanabɔ.

A b'a fɔ fana ko lanabagaw ta ɲamɔgɔw ye o yere kɔrɔsi kɔɲagamibagaw ra.

Nin kitabu be lanabagaw karan yafari ni sabari ra.

Kitabu kɔnɔkɔw

Kitabu daminakumaw (1.1–11)

Gbeleya minw tun be Pɔli ni Korentikaw ce (1.12–7.16)

Lanabagaw ka wari min lajen Zude mara lanabagaw ye (8–9)

Pɔli ta ciradenya bɔra Ala yere le ra (10–13)

Pɔli ta fori

1 ¹ Ne Pɔli, Ala ka ne ɲanawoloma ka kapa ni a yere sago ye, ka ne ke Yesu Kirisita ta ciraden* ye; ne ni an balemace Timote le be nin sebe kera k'a ci aw ma, aw minw ye Ala ta jenkuru mɔgɔw ye Korenti, ani Ala ta mɔgɔ saninman minw bee be Akayi jamana ra. ² An Fa Ala ni an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

Pɔli be Ala fo a ta demeri kosɔn

³ An ye Ala tando, min ye an Matigi Yesu Kirisita ta Ala ni a Fa ye; hina Fa lo, jususaarobaga Ala lo wagati bee. ⁴ Ale Ala le be an jusu saaro an ta tɔrɔrɔw bee ra, janko an be o jususaaro min sɔrɔ ale Ala fe, o ye ke sababu ye k'a to an fana ye tɔw jusu saaro o ta tɔrɔrɔkɔw bee ra.

⁵ An be an ninyɔrɔ sɔrɔ siɲagako caman Kirisita ta tɔrɔrɔw ra cogo min na, Ala be an jusu saaro siɲagako caman fana o cogo kelen na, Yesu Kirisita baraka ra. ⁶ Ni tɔrɔrɔ sera an ma, o be ke sababu ye k'a to Ala ye aw jusu saaro, ani ka aw kisi. Ni Ala ka an jusu saaro, o ye aw ta jususaaro sababu le ye fana; o le b'a to anw be tɔrɔrɔ minw muɲu, aw fana be se ka o tɔrɔrɔ ɲɔgɔn muɲu.

⁷ Ayiwa, jigiyi min be anw fe aw ta ko ra, foyi te se ka o jigiyi cen; sabu an k'a lɔn ko aw ninyɔrɔ kera tɔrɔrɔ ra cogo min na, aw ninyɔrɔ bena ke Ala ta jususaaro ra ten fana.

⁸ Ne balemaw, tɔrɔrɔ min sera an ma ka an to Azi jamana ra, an b'a fe aw ye o lɔn. An tɔrɔrɔra yere le, fɔ ka taga teme an baraka dan kan; an yere tun m'a lɔn ko an bena to nin na. ⁹ A kɔni tun be an kɔnɔ ko an ta saya latigera ka ban. Nka o kera le janko an kana an jigi la an yere kan, fɔ Ala dɔrɔn, ale min be suw lakunu.

¹⁰ Ale Ala le ka an kisi o sayajugu ma, ale le bena an bɔsi tuun o saya ɲɔgɔn ma. An jigi b'a kan ko siɲaga were a belen bena an bɔsi tuun, ¹¹ sabu aw fana be Ala daarira an ye; o kosɔn aw ta daariri caman baraka ra an bena neema min sɔrɔ Ala fe, o bena ke sababu ye k'a to mɔgɔ caman fana ye baraka la Ala ye an ta ko ra.

Pɔli k'a ta tagama wagati yeɛma

¹² Anw k'a lɔn an jusukun na ko ka Ala ɲa to an na, anw kɔni tagamana ni jusukun kelen le ye, ka tagama can kan fana. An ka o le ke yɔrɔ bee. Ka an to ni aw ye, an yere ka dɔ fara a kan le. O le ye an kunkɔrɔtasababu ye. Nka an ka o ke Ala ta neema le baraka ra; an ma o hakiritigiya sɔrɔ mɔgɔ fe. ¹³ Aw be min karanna k'a faamu, an te foyi were fɔra an ta sebew kɔnɔ ni o te. Ne jigiyi b'a kan fana ko aw bena a faamu ka ɲa, ¹⁴ i n'a fɔ aw k'a faamu dɔɔnin ka ban cogo min na, ko Matigi Yesu nalon na, anw bena ke aw kunkɔrɔtasababu ye, aw fana bena ke an kunkɔrɔtasababu ye.

¹⁵ O lanaya le kosɔn, ne tun k'a latige ka taga aw fe yi fɔlɔ, janko Ala ye neema aw ye siɲaga fla. ¹⁶ Sabu ne tun b'a fe ka teme aw fe yi ka sɔrɔ ka taga Masedoni, ka bɔ Masedoni ka na aw fe tuun. Ni o kera, aw tun

bena ne demɛ ka se Zude mara ra. ¹⁷ Ayiwa, ne ma na se ka taga minke, yala o kɔrɔ ye ko ne tun tɛ ne sɔbɛ le ra wa, walama ko ne ka o latigɛ ka kaɲa ni adamadenw ta cogo le ye, ka kɛ kumaflafɔbaga ye, k'a fɔ ko «ɔnhɔn» k'a yelemɛ k'a fɔ ko «ɔn-ɔn»? ¹⁸ Ala ye kankelentigi ye cogo min na, ne ka kuma min fɔ aw ye, o ma kɛ «ɔnhɔn» ani «ɔn-ɔn» ye. ¹⁹ Sabu Den min bɔra Ala ra*, Yesu Kirisita, ne ni Silasi ni Timote ka min ko waajuri kɛ aw fɛ yi, ale t'a fɔ «ɔnhɔn», k'a yelemɛ k'a fɔ «ɔn-ɔn», kuma kelen kan. Ale ta ye «ɔnhɔn» le ye.

²⁰ Ale Yesu Kirisita le bɛ an ja sigi, k'a yira an na ko Ala ta layiri bɛɛ ye can ye. O le kosɔn an bɛ «amina» fɔ a tɔgɔ baraka ra, ka Fa Ala tando. ²¹ Ale Ala yere le ka anw ni aw baraka bonya Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, ka an bla danna a yere ye. ²² A ka a ta tagamasiyen la an kan, ka a ta Nin Saninman* fana don an jusukun na, k'a yira ko an kera ale ta ye; a ka fɛn minw layiri ta an ye, Nin Saninman le kera o sarati ye.

²³ Ne bɛ kari Ala ra, ko ni ne bɛ faninya le tigera, a ye ne nin mina; ni ne ma taga Korenti tuun, ne ka o kɛ janko ka aw sutara le. ²⁴ Nka o t'a yira ko anw le ye aw kuntigiw ye lanaya ko ra dɛ! Sabu aw ta lanaya sabatinin lo ka ban. Nka an b'a fɛ ka baara kɛ ni aw ye janko aw ye ɲagari.

2 ¹ O le kosɔn, ne k'a latigɛ ko ne tɛ taga aw fɛ yi fɔlɔ, janko ne kana taga aw jusu kasi tuun, ² sabu ni ne ka aw jusu kasi, jɔn le bena ne ninsɔndiya? Aw le bɛ ne ninsɔndiya; nka ni ne ka aw jusu kasi, aw bɛ se ka ne ninsɔndiya cogo di? ³ O kosɔn, ne tun ka sebe ci aw ma ka aw lasɔmi, janko ni ne ka taga, ne kana taga ɲanasisi sɔrɔ aw fɛ yi; sabu aw le ka kan ka ne ninsɔndiya. Ne lara a ra ko ne ta ɲagari ye aw bɛɛ fana ta ɲagari le ye. ⁴ Can ra, ne jusu kasininba, ani ne jusu tɔrɔnɔn, ani ne kasibatɔ le tun ka o sebe ci aw ma. Nka ne m'a sebe janko ka aw jusu kasi; ne k'a sebe, janko aw y'a lɔn ko ne bɛ aw kanu kosebe.

Lanabagaw ka kan ka yafa

⁵ Mɔgɔ min nana ni o ɲanasisi ye, o tigi ma ne le jusu kasi; a ka aw bɛɛ le jusu kasi; ni o tɛ, a kɔni ka aw caman le jusu kasi. ⁶ Aw caman benna a ra ka o cɛ koro ka ban cogo min na, a man kan ka tɛmɛ o kan. ⁷ Sisan, aw ka kan ka yafa a ma, ka a jusu saaro, janko a jusu kana kasi k'a dama tɛmɛ, fɔ ka taga a baraka ban.

⁸ O kosɔn, ne bɛ aw daari ko aw y'a yira a ra k'a gbɛya, ko a ko ka di aw ye hali bi. ⁹ Ne ta sebe kun tun ye le fana ka aw kɛ k'a flɛ, k'a lɔn ni can lo ko aw bɛ ne kan mina fɛn bɛɛ ra. ¹⁰ Ni aw ka yafa mɔgɔ min ma, ne fana bɛ yafa o tigi ma. Ni a kera ko ne ka kan ka yafa ko dɔ ra, ne bɛ yafa aw le kosɔn, ka Kirisita* kɛ an seere ye. ¹¹ O bɛɛ kun ye janko Setana kana donyɔrɔ sɔrɔ an cɛ ra. Sabu miiriya minw b'a kɔnɔ, an yere ka o lɔn.

Hami min tun bɛ Pɔli ra Torohasi

¹² Ayiwa, ne sera Torohasi Kirisita* ta Kibaro Diman* waajuri kama tuma min na, ne k'a ye ko Matigi ka sira dɔ dayɛɛ ne ye o baara kama. ¹³ Nka o bɛɛ n'a ta, ne hakiri tun siginin tɛ, sabu ne ma ne balemace Tite ye. O kosɔn ne ka sira ɲini o fɛ ka taga Masedoni.

Pɔli ta baarakecogo

(Rɔmukaw 15.17–19; Korentikaw fɔlɔ 1.17–24; Korentikaw flanan 4.1–7)

¹⁴ Ne bɛ baraka la Ala ye, sabu ale le bɛ an kɛ sesɔrɔbagaw ye tuma bɛɛ Kirisita* ta jɛnɔgɔnya ra. Anw sababu ra a bɛ Kirisita ta lɔnniya lase yɔrɔ bɛɛ, i ko turu kasadiman. ¹⁵ Sabu an kera Kirisita ta ye, ka kɛ i n'a fɔ turu kasadiman Ala fɛ. Minw bɛ kisiri sira kan, ani minw bɛ halakiri sira kan, o kasa bɛ se o bɛɛ ma. ¹⁶ Dɔw fɛ, o kasa ye saya kasa ye, min bɛ saya lase olugu ma. Nka dɔw fɛ, o kasa ye ɲanamanya kasa ye, min bɛ ɲanamanya lase olugu ma.

Ayiwa, jɔn le bɛ se ka o baara kɛ k'a ɲa sa? ¹⁷ Anw tɛ Ala ta Kuma waajuri ta k'a kɛ waripinisira ye, i ko mɔgɔ caman b'a kɛ cogo min na. Ala le ka an ci, o kosɔn an bɛ waajuri kɛ Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra ni jusukun gbenin ye Ala ɲa kɔrɔ.

Jɛnɔgɔnyakɔrɔ ni jɛnɔgɔnyakura

3 ¹ Ayiwa, yala ne ta kuma b'a yira ko an bɛ an yere tɔgɔɲuman fɔra le wa? Ni an bɛ taga aw fɛ, yala an mako b'a ra i n'a fɔ mɔgɔ dɔw, ka taga ni sebe dɔ ye an boro min bɛ an tɔgɔɲuman fɔ wa, walama ko aw ye o sebe ɲɔgɔn dɔ di anw ma? ² Aw le ye anw ta tɔgɔɲumanfɔsebe ye; o sebenin bɛ an jusukun le ra, mɔgɔ bɛɛ b'a karan k'a lɔn fana. ³ Can lo, aw ye Kirisita ta letere le ye, min sebera an ta waajuri sababu ra. A ma sebe ni dabaji ye, a sebera ni Ala ɲanaman ta Nin Saninman* le ye; a ma sebe kabakuru walaka kan, a sebera mɔgɔw jusukun le kan.

⁴ O lanaya le bɛ an fɛ Ala ɲa kɔrɔ, Kirisita sababu ra. ⁵ A tɛ i n'a fɔ ko sebagaya bɛ an yere fɛ ka nin baara ɲɔgɔn kɛ an yere ma; nka an ta baraka bɛɛ bɛ bɔ Ala le ra. ⁶ Sabu ale le ka o se di an ma, ka kɛ jɛnɔgɔnyakura* ta baaradenw ye, jɛnɔgɔnya min ju ma sigi sariya sebenin kan, nka a ju sigira Nin Saninman le kan; sabu sariya sebenin bɛ na nin saya le ye, nka Nin Saninman bɛ mɔgɔ ɲanamanya.

⁷ Ayiwa, sariya min bɛ saya lase mɔgɔ ma, Ala ka o kumakanw sebe kabakuru walakaw kan. O kera fɛn nɔrɔman ye, k'a kɛ fɔ Izirayelimɔgɔw tun tɛ se ka o ɲa lɔ cira Musa ɲada ra, a ɲada nɔrɔ kosɔn; k'a sɔrɔ o nɔrɔ ma kɛ fɛn mɛenta ye.

⁸ Ayiwa, ni sariya nɔɔɔ kera o ye, o tuma Nin Saninman ta baara nɔɔɔ belen tena bonya ka teme o bee kan wa? ⁹ Ayiwa, sira min be Ala ta kiti ben an kan, ni nɔɔɔ kera o ra, sira min be an ke mɔɔ terennin ye Ala fe, o nɔɔɔ le bena bonya kosebe. ¹⁰ Nɔɔɔ min temena fɔɔfɔɔ, o ma ke foyi ye tuun, sabu nɔɔɔ dɔ were nana, min ka bon ni a ye pewu. ¹¹ Ala ka fen min ke fen temeta ye, ni nɔɔɔ kera o ra, o tuma a ka min ke fen banbari ye, o nɔɔɔ le bena bonya kosebe.

¹² O le kera an ta jigiya ye, o kosɔn an ja siginin be kuma. ¹³ An t'a ke i ko cira Musa, min tun be fani biri a pada kan, janko nɔɔɔ min be a pada kan, Izirayelimɔɔw kana o na lo o ra, ka o bantɔ ye. ¹⁴ Nka Izirayelimɔɔw yere jusukun le nana gbeleya; sabu hali bi ni o be jɛnɔɔɔnyakɔɔ kitabuwan karan, a be i n'a fɔ fani jɔɔɔn le birinin be o na kan; o t'a faamu. O fani fana te se ka bɔ yi, sabu ni an be Kirisita ta jɛnɔɔɔnya ra, o le be se ka o fani bɔ yi. ¹⁵ Hali bi ni o be cira Musa ta kitabuwan karan, a be i n'a fɔ fani dɔ birinin lo o hakiri kan, o te a faamu. ¹⁶ Nka ni min ka sɔn Matigi ma, o fani be bɔ o tigi pada kan.

¹⁷ An be Matigi min ko fɔra, o ye Ala Nin* le ye. Ni Matigi Nin be yɔɔ min na, o yɔɔ le ra mɔɔ be ke a yere ta ye.

¹⁸ Fani birinin te an minw pada kan, an bee le be Matigi ta nɔɔɔ yira k'a gbeya, i n'a fɔ dugalen be cogo min na. O cogo ra, lon o lon an be yeɔema ka ke Matigi yere cogo ra, ka nɔɔɔ dɔ fara dɔ kan. Matigi, min ye Nin Saninman ye, ale le be o baara ke.

Pɔli ni a jɛnɔɔɔnw ta baarakecogo

(Tesalonikikaw fɔɔ 2.1–6; Korentikaw flanan 2.14–17)

4 ¹ Ayiwa, Ala le hinara an na ka o baara karifa an ma; o kosɔn an te an fari faga. ² Mɔɔw be maroyako minw ke dogo ra, an banna o ma. An te an ta kewalew ke ka mɔɔ si nege k'a lafiri, an fana te Ala ta Kuma yeɔema; nka an be can le fɔ k'a gbeya Ala na kɔɔ, janko mɔɔw bee y'a lon ko an ta kuma ye can le ye. ³ O bee n'a ta, ni an ta Kibaro diman kɔɔ belen dogonin lo, mɔɔ minw be halaki, a dogonin lo olugu le fe. ⁴ O mɔɔw te la Ala ra, sabu dunuɔa kuntigi, Setana ka o hakiri fiyen, janko o kana Kibaro Diman* nɔɔɔ bonya ye, o Kibaro Diman min be Kirisita* ta nɔɔɔ yira, Kirisita min ni Ala cogo bee ka kan.

⁵ An te waajuri ke ka an yere ko fɔ; an be Matigi Yesu Kirisita le ko fɔ. An ka an yere ke aw ta baaradenw ye Yesu le kosɔn. ⁶ Ala min tun k'a fɔ ko: «Yeelen ye manamana dibi ce ma^a», ale kelen le fana k'a ta yeelen manamana an jusukun na, janko a ta nɔɔɔba min be Kirisita ra, an ye o lonniya sɔɔ an jusukun na.

Pɔli ni a jɛnɔɔɔnw ta tɔɔɔw

(Korentikaw flanan 6.3–10; 1.5–11; Timote flanan 2.8–11)

⁷ O natoroba be an fe, k'a ke i n'a fɔ a be bɔɔdaga le kɔɔ, janko k'a yira ko o sebayaba bɔra Ala le ra, a ma bɔ anw na. ⁸ Mɔɔw be tɔɔɔ suguya bee la an kan, nka an baraka ma ban. An hakiri be pagami, nka an jigi te tige. ⁹ O be tugu an kɔ ka an tɔɔɔ, nka Ala te an kelen to; o be an bugɔ ka an ben dugu ma, nka an te halaki. ¹⁰ Wagati bee o be an fagayɔɔɔ nini i ko o ka Yesu faga cogo min na. Nka Ala be an tanga, janko bee y'a lon fana ko Yesu panaman lo, ko an be panamanyara ale sababu le ra; ¹¹ sabu an ta dunuɔalatige bee ra, o be an fagayɔɔɔ nini wagati bee Yesu tɔɔɔ kosɔn. Nka o b'a yira ko Yesu panaman lo, ko ale le be an farikolo barakantan panamanya. ¹² O cogo ra, saya be a ta baara ra anw kama, nka o le sababu ra aw be panamanya sɔɔ.

¹³ A sebera Kitabu kɔɔ, ko: «Ne lara Ala ra, o kosɔn ne kumana Ala tɔɔɔ ra^b.» Ayiwa, o lanaya jɔɔɔn le fana be anw fe; an lara Ala ra, o kosɔn an be waajuri ke. ¹⁴ An k'a lon ko Ala min ka Matigi Yesu lakunu ka bɔ saya ra, ale le fana bena an lakunu, ka ke ni Yesu ye, ka anw ni aw bee lajen Yesu na kɔɔ.

¹⁵ Ayiwa, o kow bee be sera an ma aw le kosɔn, janko Ala ye neema mɔɔ caman ye; o ra baraka min bena la Ala ye ka Ala bonya, o barakalari bena caya.

Jnanamanyakura ni farikolokura

(Piyeri fɔɔ 1.6–9; Romukaw 8.23–25)

¹⁶ O le kosɔn an fari te faga. Hali ni an farikolo baraka be dɔɔyara, lon o lon barakakura le be fara an nin ta baraka kan. ¹⁷ Sabu tɔɔɔ fitini min be an kan sisan, o be ke sababu ye ka bonyaba lase an ma, bonya min te ban. ¹⁸ O kosɔn an te an na lo fenyetaw ra, nka an be an na lo fenyebariw le ra; sabu fenyetaw be wagati dɔɔɔn dɔɔɔn le ke, nka fenyebariw ye fen banbariw le ye.

5 ¹ Farikolo min be an na dugukolo kan yan, o be i ko fanibon. An k'a lon ko ni o ka cen lon min na, so jumanba be an na sankolo ra, Ala yere boro ka min lo, min te se ka cen fiyewu, ani mɔɔ boro ma min lo. ² Sisan, ka an to dunuɔa ra yan, an be kasi, ka nuna, sabu an b'a fe ka taga Ala fe ka farikolokura sɔɔ sankolo ra. ³ Ni an ka farikolokura sɔɔ, o tuma an farikolontan tena to. ⁴ Ka nin farikolo to an na nin dunuɔa ra yan, an be nuna, an deguninba lo; nka a te i n'a fɔ farikolo min be an na yan, an b'a fe o ye bɔ an na de! Nka farikolokura min be sankolo ra, an b'a fe ka o le sɔɔ, janko farikolo banbari ye bla farikolo banta nɔ ra.

^a4.6 Nin kuma fɔra Damina 1.3.

^b4.13 Nin kuma fɔra Zaburu 116.10.

⁵ Ala yere le ka an dan o kow kama. A ka Nin Saninman* di an ma ka o ke a sarati ye k'a yira an na ko a bena o fenw di an ma.

⁶ O koson an ja siginin lo tuma bee. An k'a lon ko ka an to dununa ra yan ni nin farikolokoro ye, an yoro ka jan Matigi ra. ⁷ An be tagama ka kapa ni lanaya le ye; an ja be fen minw ye, an te tagama ka kapa ni o ye.

⁸ An jigi siginin lo tuma bee. Farikolo min be an na dugukolo kan yan, an b'a fe ka o bo an na, ka taga to Matigi fe. ⁹ O koson ni an tora nin farikolo ra o, walama ni an bora a ra o, an koni be jija fen bee ra ka an yere ko diya Matigi ye. ¹⁰ Sabu an bee le ka kan ka taga lo Kirisita* ta kititigeyoro ra, janko an ka fen o fen ke dununa ra yan, kojuman o, kojugu o, an ye o sara soro.

Kirisita le be ben don Ala ni magow ce

(Romukaw 5.1–11; Efesikaw 4.20–24)

¹¹ Matigi nasiran be an na; o koson an be waajuri ke cogo bee, janko magow ye son a ma ko Ala ta Kuma ye can ye. Ala be an cogo bee lon. Ne lanin b'a ra ko aw ka anw cogo lon fana aw jusukun na. ¹² An te o fora janko ka an yere togonuman fo aw ye tuun de! Nka an be o fo janko aw kun ye korota an ta baara koson; ani minw be o yere bonya magow ja na, k'a soro o kono gbenin te, aw ye olugu jaabicogo lon.

¹³ Ni anw kera fatow ye, o kera Ala le koson; ni anw kera mago panamanw ye, o kera aw le koson.

¹⁴ Kirisita* ta kanuya ta fanga be an kan; sabu anw lara a ra ko ni ale kelen sara anw bee koson, o tuma a be i n'a fo an bee le sara fana ni a ye. ¹⁵ A sara an bee koson, janko minw ka panamanyakura soro, olugu kana tagama tuun ka kapa ni o yere sago ye; nka Kirisita min sara ka kunu, o ye tagama ka kapa ni ale sago le ye.

¹⁶ Ayiwa, o cogo ra, sisan koni, an te mago si jate ka kapa ni adamadenw ta miiriya ye. Fofofolo an tun be Kirisita jate ka kapa ni adamadenw ta miiriya le ye; nka sisan an t'a fle o cogo ra tuun. ¹⁷ Ni mago do be Kirisita ta jentogonya ra, o tigi ye danfenkura le ye; fenkorow bee temena, fen bee kera kura ye. ¹⁸ O bee bora Ala le ra; ale le ka ben don an ni a yere ce Kirisita sababu ra, ka o baara karifa an ma, janko anw sababu ra ben ye don mago werew ni ale ce. ¹⁹ Sabu Kirisita le baraka ra Ala ka ben don a yere ni dununamagow ce; o le sababu ra a ma o ta hakew jate tuun. A ka o ben kuma karifa anw ma.

²⁰ O koson, anw kera Kirisita ta lasigidenw ye, k'a ke i n'a fo Ala be kuma magow fe anw sababu ra. O koson anw be aw daari Kirisita togo koson, ko aw y'a to ben ye ke aw ni Ala ce. ²¹ Kirisita min ma jurumun si ke ka ye, Ala ka ale bla jurumunkebagaw no ra anw koson, janko an ye ke jentogonya ra ni a ye, ka jate mago terreninw ye Ala ja koro.

6 ¹ Anw ye baarakeogonw le ye Ala fe; o koson an be aw daari ko aw ka neema min soro Ala fe, ko aw kana to o ye ke fengbansan ye. ² Sabu Ala k'a fo ko:

«Ne ka aw ta daariri lamew wagatijuman na;
ne ka aw kisi kisiri lon na^c.»

Sisan le ye wagatijuman ye, sisan le ye kisiri lon ye.

³ An t'a fe ka ke sababu ye ka mago si kunnacen, janko mago si kana jarakiyoro soro an na an ta baara koson. ⁴ O le koson an be cogo bee ke k'a yira ko an ye Ala ta baaradenw le ye. An be ko caman sonmina: kogbelenw o, jusukasi o, an be o bee sonmina. ⁵ An be bugoriw sonmina, ka kasorabla sonmina. Ni jama be wuri an kama, an be o sonmina, ka baaragbelenw sonmina. Sunogobariya ni domunisarobariya, an be o bee sonmina. ⁶ An jusukun gbenin lo; an be tagama ka kapa ni Ala ta lonniya ni mupuri ni jumanya ye, Nin Saninman* baraka ra, ani kanuya, flankafuya te kanuya min na. ⁷ An be kuma ka kapa ni can ye, ani Ala ta sebagaya; an be terreninya le ke an ta kerekeminanw ye, ka an juguw kere, ani ka an yere mara. ⁸ Dow be an bonya, dow be an dogoya; dow be an togonuman fo, dow be an togjugu fo. O be an jate faninyafobagaw ye, k'a soro an be can le fo. ⁹ O be an jate i ko o ma an boyoro lon, k'a soro bee ka an lon. O be an jate i ko mago minw satu lo, nka an panaman lo. O be togo suguya bee la an kan, nka an ma faga. ¹⁰ O be an jate i ko mago jusu kasininw, nka an nagarinin lo tuma bee. O be an jate i ko fagantanw, k'a soro an be mago caman fentigiya. O be an jate i ko foyi te mago minw boro, k'a soro fen bee ye an ta ye.

¹¹ An balema Korentikaw, an kumana aw fe, k'a gbe aw ye; an ka an jusukun dayele aw ye. ¹² Anw ma an jusukun datugu aw ma; aw le ka aw jusukun datugu anw ma. ¹³ Ayiwa, sisan ne be kuma aw fe i n'a fo ne ta denw. Aw kana ban an na; aw fana ye gbe an ye ka an kanu i n'a fo an be aw kanu cogo min na.

Yeelen ni dibi te sira kelen na

(Korentikaw folo 10.14–22; Efesikaw 5.5–11; Piyeri folo 2.9–12)

¹⁴ Ayiwa, aw kana jentogonya don ni lanabariw ye, ka o ke aw kokeogonw ye. Sabu jentogonya juman le be terreninya ni terenbariya ce? Walama ben juman le be yeelen ni dibi ce? ¹⁵ Ben juman le be ke Kirisita* ni Setana ce? Walama jen juman le be lanabaga ni lanabari ce? ¹⁶ Jentogonya juman le be Ala ta batoso ni jow ce? Anw le ye Ala panaman ta batoso ye, i n'a fo Ala yere k'a fo cogo min na, ko:

«Ne bena sigi o ce ra, ka tagama ni o ye;
ne bena ke o ta Ala ye, o bena ke ne ta magow ye.»

^c6.2 Nin kuma fora Ezayi 49.8.

¹⁷ O kosɔn, Matigi ko:

«Aw ye bɔ o cɛ ra,
aw ye faran ka bɔ o ra;
aw kana maga fɛn saninyabari si ra;
ni o kera, ne bɛna sɔn aw ma.

¹⁸ Ne bɛna kɛ aw fa ye,
aw bɛna kɛ ne dencɛw, ani ne denmusow ye;
Matigi Ala Sebɛetigi ko ten^d.»

7 ¹ Ayiwa, ne balema kanuninw, i n'a fɔ Ala ka o layiriw ta an ye, an ye an farikolo ni an jusukun saninya ka bɔ ko saninyabariw bɛɛ ra; an ye jija k'a to an ta saninyari ye dafa Alaɲasiran na.

Pɔli ta ɲagarikun

² Aw ye sɔn an ma! An ta kojugu ma se mɔɔ si ma, an ma mɔɔ si lafiri, an ma mɔɔ si tɔɔ. ³ Ne tɛ o fɔra janko ka aw jaraki dɛ! Ne k'a fɔ aw ye ka ban ko an bɛ aw kanu ni an jusukun bɛɛ ye; panamanya tɛ an faran, saya fana tɛ an faran. ⁴ Ne lanin bɛ aw ra kosebɛ! A ka kan ne ye ne yɛrɛ bonya aw kosɔn. Sisan ne hakiri sigira kosebɛ; ka an to tɔɔrɔw bɛɛ cɛ ra, ne jusukun fara ɲagari ra.

⁵ Ni o tɛ, kabini an sera Masedoni, an kɔni ma hali ɲasuma dɔɔnin sɔɔ. ɲagban le sera an ma fan bɛɛ ra. An ni mɔɔ werɛw bɛ siyenta ra, siranya fana bɛ an jusukun na. ⁶ Nka Ala min bɛ jusukasibatɔw jusu saaro, ale le ka an jusu saaro Tite nako sababu ra. ⁷ Ayiwa, Tite nako dama tɛ, nka aw ta ko ka ale yɛrɛ jusu suma cogo min na, o ka an bɛɛ hakiri sigi. A k'a fɔ an ye ko ne lɔɔ bɛ aw ra, ko ko min tun kera, ko o nimisa bɛ aw ra, ani ko sisan aw ka ne ta ko mina ni aw boro fla ye; o bɛɛ ka dɔ fara ne ta ninsɔndiya kan.

⁸ Ayiwa, hali ni ne ta letɛrɛ tun ka aw jusu kasi, o nimisa tɛ ne ra. A nimisa tun bɛ se ka kɛ ne ra, sabu ne k'a ye ko o letɛrɛ tun ka aw ɲanasisi. ⁹ Nka sisan ne bɛ ɲagari; ne tɛ ɲagari aw ta ɲanasisi kosɔn dɛ, nka aw ta ɲanasisi kera sababu ye k'a to aw nimisara ka kojugu dabra minke, o le ye ne ɲagarikun ye. Aw ta ɲanasisi kera ka kɔna ni Ala sago le ye; o ra an ka min kɛ aw ra, o ma kɛ kojugu ye. ¹⁰ Sabu ɲanasisi min bɛ bɔ Ala ra, o b'a to an ye nimisa ka kojugu dabra, ka kisi; o ɲanasisi tingalɔn tɛ mɔɔ mina. Nka dunuɲa ta ɲanasisi gbansan, o bɛ na ni saya ye.

¹¹ Can lo, aw jusu kasira; o bɔra Ala yɛrɛ le ra. Nka sisan a flɛ, aw yɛlɛmana cogo min na! Aw ka aw sɔbɛ don o ko ra, ka can ɲini aw yɛrɛ ye. Aw dimina aw yɛrɛ kɔɔ nin ko kosɔn; siranya tun bɛ aw ra, sabu fɛn min tun bɛna aw sɔɔ, aw tun ma o lɔn. Ne lɔɔ tun bɛ aw ra; aw jusukun bɛɛ tun lanin bɛ o ko kan. Aw bɛɛ ka kojugukebaga koro. Aw k'a yira cogo bɛɛ ra ko aw sen tɛ nin ko ra.

¹² Ni aw k'a ye ko ne ka nin sebɛ ci aw ma, mɔɔ min ka kojugu kɛ, walama a kera min na, ne ma a ci olugu si kosɔn. Ne ka a ci janko anw ta ko ka bon aw fɛ cogo min na Ala yɛrɛ ɲa kɔɔ, aw bɛɛ ye o lɔn. ¹³ Aw ka min kɛ, o ka an jusu suma. An jusu tun sumana, nka aw ka Tite hakiri sigi cogo min na, ani a bɔra aw fɛ yi ni ɲagari min ye, o belɛn ka dɔ fara an ta jususuma kan tuun. ¹⁴ Ne kun kɔɔtara aw ta ko ra; ne ka aw tando cogo min na Tite ɲa na fana, ayiwa, aw ma ne lamaroya o ra. An ka an ta kuma bɛɛ fɔ aw ye ka kɔna ni can le ye. Ayiwa, anw ka min fɔ Tite ɲa na aw ta ko ra, o fana tagara kɛ can ye tuun.

¹⁵ Sisan kɔni, aw ta kanuya bonyara Tite fɛ kosebɛ! Aw bɛɛ ka ne ta kuma lamɛn cogo min na, ani aw k'a kunbɛn ni ɲagari min ye, k'a bonya fɔ ka aw yɛrɛ majigi a ye, a ma ɲina o kɔ. ¹⁶ Ne fana bɛ ɲagari kosebɛ, sabu ne bɛ se ka ne jigi la aw kan fɛn bɛɛ ra.

Masedonikaw ka wari min lajen

(Rɔmukaw 15.25–27; Korentikaw fɔlɔ 16.1–4)

8 ¹ Ayiwa, ne balemaw, Ala ka nɛɛma min kɛ Masedoni jamana lanabagaw ye, an b'a fɛ ka o fɔ aw ye. ² Tɔɔɔ caman tun bɛ o kan, nka o ta ɲagari bonyakojugu fɛ, o ni o ta fagantanya bɛɛ, o sɔnna ka o boro labla kosebɛ janko ka Zude lanabagaw demɛ. ³ Ne ye o seere ye, ko o ka o seko kɛ, fɔ ka tɛmɛ o seko yɛrɛ kan; o k'a kɛ ni ɲaninyaruman ye, mɔɔ si ma o jagboya.

⁴ O ka an daari kosebɛ ko demɛri min bɛ kera Ala ta mɔɔ saninmanw ye, ko an y'a to olugu fana ye o ninyɔɔ kɛ o ra. ⁵ O ka min kɛ, o tɛmena an yɛrɛ ta miiriya kan pewu! O kɔnna ka o yɛrɛ le di Matigi ma fɔlɔ; o kɔ, o ka o yɛrɛ bla an fana ye, ka kɔna ni Ala sago ye.

⁶ Ayiwa, o kosɔn an ka Tite daari ko a ye taga aw fɛ yi, janko a ka baararuman min damina wariko ta fan fɛ, a ye taga o dafa. ⁷ Ayiwa, aw le kera ɲa fɛ fɛn bɛɛ ra: lanaya ra o, Ala ta kuma fɔri ra o, lɔnniya ra o, aw bɛ fɛn bɛɛ kɛ ni aw sɔbɛ le ye; aw bɛ anw kanu ni aw sɔbɛ le ye fana. O ra, aw ye jija ka kɛ ɲa nin baararuman fana ra.

⁸ Ayiwa, ne t'a fɛ ka aw jagboya. Nka tɔw jijara ka o borofɛnw di cogo min na, ne bɛ o le fɔra aw ye, k'a flɛ ni aw fana bɛna se k'a yira ko aw ta kanuya ye can ye. ⁹ An Matigi Yesu Kirisita nɛɛmara aw ye cogo min na,

^d6.16–18 Nin kumaw fɔra: Sarakalasebagaw 26.12; Ezekiyeli 37.27; Ezayi 52.11; Yeremi 31.9; Ezekiyeli 20.34; Samawilu flanan 7.14; Ezayi 43.6; Oze 2.1.

aw yere ka o lon. Ale tun ye fentigi ye, nka a k'a yere ke fagantan ye aw koson, janko a ta fagantanya sababu ra, aw ye ke fentigiw ye.

¹⁰Ne be hakiri le dira aw ma nin ko ra. Ni aw koni ka nin baara dafa, o ka fisa; sabu kabini salon aw le konna ka a damina, aw le konna fana k'a latige aw jusukun na k'a ke. ¹¹O koson aw ka o ko damina ni timinadiya min ye, aw ye jija ka a dafa ni o timinadiya kelen ye, ka kaja ni aw seko ye.

¹²Ni mogo b'a fe ka fen do ke ka bo i yere naninya ra Ala koson, o ka di Ala ye. Nka i seko ye min ye, a be o le fe; min se te i ye, a tena o pini an fe.

¹³Ne m'a fo ko aw ye aw yere bla jani na ka tow ta sege ngoya de! Ne b'a fe aw y'a ke le, janko bee ye ke kelen ye. ¹⁴Bi, se be aw ye; o koson se te minw ye, aw be se ka olugu deme. Lon min na ni a nana ke ko se be olugu le ye, k'a soru foyi te aw boro, olugu le bena aw deme; ni o kera, bee be ke kelen ye. ¹⁵A be i n'a fo a sebera Kitabu konu cogo min na, ko:

«Min ka caman ce, o ta to ma to;
min ka donin ce, o ta ma dese fana^e.»

Tite tagamanogonw

¹⁶An be baraka la Ala ye, sabu a ka aw ta ko bonya Tite ma, i n'a fo aw ta ko ka bon anw yere ma cogo min na. ¹⁷An ka min fo a ye, a sanna o ma. Aw ta ko tun be a nin kan fo a yere k'a latige a yere ye ka taga aw fe yi. ¹⁸An bena balemace min ci ni a ye, lanabagaw ta jenkuruw bee be o ce tando a ta baaranuman koson Kibaro Diman* ta fan fe. ¹⁹Ka fara o kan, lanabagaw ta jenkuruw yere le k'a janawoloma, ko a ye an blasira, ka o baaranuman ke ni an ye. An be o baara kera ka Matigi yere le bonya, k'a yira ko an b'a fe ka an balemaw deme.

²⁰An be cogo bee ke janko mogo si kana jarakiyuru soru an na, nin wari caman minacogo ta fan fe. ²¹An b'a fe an tagamacogo ye ja; a kana ja Matigi doron ja koru, nka a ye ja adamadenw fana ja koru.

²²Ayiwa, an be an balemace do were ci ni o ye. An ka ale segesege sijaga caman k'a fle, nka an k'a ye ko tuma bee a jijanin lo Ala ta baara ra. Sisan a yere jijanin lo ka teme folota kan, sabu a lanin be aw ra kosebe.

²³Ayiwa, min ye Tite ye, ale ye ne jennogon le ye, ani ne baarakogon; anw be baara ke aw le ye. An balemace fla tow, lanabagaw ta jenkuruw le ka olugu ci, ka o baara ke Kirisita* tugo bonya koson. ²⁴O koson aw y'a yira o mogow ra ko aw be o kanu, janko lanabagaw ta jenkuru minw ka o ci, olugu y'a lon ko aw ka an kun korota.

Zude balemaw ta demeri ko

9¹Ayiwa, aw bena Ala ta mogo saninmanw deme cogo min na, ne k'a ye ko kun yere t'a ra ko ne ye do fo aw ye o ko ta fan fe. ²Sabu aw labennin be o baara kama cogo min na, ne ka o lon. Ne be aw tando o ra Masedoni lanabagaw ja na. Ne k'a fo o ye ko kabini salon Akayi jamana lanabagaw labennin lo ka Ala ta mogow deme. O jusu min be aw ra, o le ka do fara mogo caman ta timinadiya kan.

³O bee n'a ta, ne be nin balemaw ci aw fe, janko tandoriba min be kera aw ye nin ko ra, o kana taga ke gbansan ye. O ye taga a soru ko aw labennin lo i ko ne k'a fo cogo min na. ⁴Ni o te, ni Masedoni lanabagaw ka taga ni ne ye, ka taga a soru ko aw ma laben, o tuma an tun ka lanaya min la aw kan, o be ke an ta maroyaba le ye, ka ke aw fana ta maroyaba ye. ⁵O koson ne k'a miiri ko ne ka kan ka o balemacew daari, ko o ye taga ne ja aw fe yi, janko aw ka min layiri ta, o ye o ko janabo sani ne yere ye se yi; o bena a yira ko aw ka a di ni jagari le ye, aw ma a di jagboya ra.

Minw be tow son Ala be neema olugu ye

(Timote folo 6.17–19; Filipikaw 4.15–19; Yuhana folo 3.16–18)

⁶Aw k'a lon ko ni mogo min ka siman fitini dan, o be siman fitini le tige; ni min ka siman caman dan, o be siman caman le tige. ⁷O ra, aw bee kelen kelen ka min latige aw jusukun na, aw ye o le di. A kana ke ni panasisi ye, walama jagboya; sabu mogo min be fen di ni jagari ye, o tigi ko ka di Ala ye. ⁸Ni aw be diri ke ten, se be Ala ye fana ka kopuman suguya bee ke aw ye, janko aw ye aw ta makoya soru tuma bee, ka caman soru ka fara o kan fana, ka tow deme tuun, ⁹i n'a fo a sebera Kitabu konu cogo min na, ko:

«A b'a boro labla ka fagantanw son,
a ta terenninya te ban ka ye^f.»

¹⁰Ala min be simansi di dannikebaga ma, ka domuni di a ma, k'a baro, ale le bena aw ta sorofenw caya, janko mogo tow fana ye caman soru aw fe. ¹¹A bena kopuman suguya bee ke aw ye, janko aw ye se ka tow son tuma bee. Ni an fana tagara se ni aw ta demeri ye, mogo caman bena baraka la Ala ye o demeri koson.

¹²Sabu aw be o demeri min ke, o bena Ala ta mogo saninmanw mako ja; nka o dama te, a be ke sababu ye k'a to mogo caman ye baraka la Ala ye kosebe.

^e8.15 Nin kuma fora Bori 16.18.

^f9.9 Nin kuma fora Zaburu 112.9.

¹³Nin demeri bena aw ta ṅaninyanuman yira, k'a to lanabagaw ye Ala tando; o bena a ye ko aw be Kirisita* ta Kibaro Diman* min fɔra, ko aw be tagamana ka kaṅa ni o kuma ye fana, sabu aw be olugu demɛ, ka balema tɔw bɛɛ demɛ. ¹⁴O bena to ka Ala daari aw ye, sabu aw ko ka di o ye kosebɛ o nɛɛmaba kosɔn, Ala ka min ke aw ye.

¹⁵Ayiwa, an ye Ala tando, sabu a ka o fenba di an ma, mɔɔ da tɛ se ka min lakari.

Pɔli be a kɔrɔfɔbagaw jaraki

(Korentikaw fɔlɔ 2.1–5; Rɔmukaw 15.17–21; Korentikaw flanan 6.4–7; 13.2–4)

10 ¹Ne Pɔli, ne be fen kelen ṅini aw fe, Kirisita* ta jususuma ni a ta ṅumanya kosɔn; dɔw b'a fɔ ko ni ne be aw cɛ ra, ne be siran ka kuma, nka ni ne be yɔrɔjan, ne be fariya. ²Ayiwa, ne be aw daari, ko ni ne ka se aw fe yi, aw kana a to ne ye taga kumagbelen fɔ aw ye, sabu minw b'a fɔra ko an be tagamana ka kaṅa ni mɔɔw ta miiriya ye, ne kɔni b'a fe ka taga kumagbelen le fɔ olugu le ye.

³Can lo, an ye adamadenw le ye, nka an be kere min na, an tɛ o ke ka kaṅa ni adamadenya cogo ye. ⁴Sabu an be kere ke ni kerekeminan minw ye, o tɛ bɔ adamadenw fe; Ala yere ta fen barakamanw lo, minw be se ka hali kerekunbenkogow ci. ⁵Miiriya minw be mɔɔw lafiri, ani fen o fen be mɔɔw bari ka Ala ta lɔnniya sɔrɔ, an be o bɛɛ cɛn; an be mɔɔw bɛɛ ta miiriya yelema janko o ye Kirisita kan mina. ⁶Ni aw nana laben ka anw lamɛn fen bɛɛ ra tuma min na, o tuma, minw be ban ka anw lamɛn, an bena olugu bɛɛ koro ka o bla sira ṅanaman kan.

⁷Aw ṅa be min ye, aw be ko latige ka kaṅa ni o dɔrɔn le ye. Ni mɔɔ min lara a ra ko ale ye Kirisita ta ye, o tigi fana ka kan k'a lɔn, ka la a ra ko ale ye Kirisita ta ye cogo min na, ko anw fana ye Kirisita ta ye ten le.

⁸Sabu Matigi ka fanga min di an ma, o kun ye ka aw lataga ṅa le; a kun tɛ ka aw halaki. Hali ni ne ka ne yere bonya ka a dama temɛ dɔɔnin o fanga kosɔn, o maroya tɛ ne ra.

⁹Mɔɔ kana a miiri ko ne be ne ta sebɛw cira aw ma janko ka aw lasiran le. ¹⁰Sabu dɔw b'a fɔ ko ne ta leterɛw kɔɔ, ne be fariya ka kumagbelenw fɔ, k'a sɔrɔ ni ne yere be ni aw ye, ne tɛ se ka foyi ke, ne tɛ se ka kuma ṅanaman yere fɔ. ¹¹Ayiwa, mɔɔ minw be o fɔra, olugu ka kan k'a lɔn ko an be kumana cogo min na an ta leterɛw kɔɔ, ni an sera aw fe yi, an fana bena a ke ten le.

¹²O mɔɔ minw be o yere tɔɔɔnuman fɔ, anw tɛ sɔn ka an ja gbeleya ka an yere jate olugu bɔɔɔɔnko dɔw ye, walama ka an yere suma ni o ye. Olugu be o yere suma ni ṅɔɔn ye, ka o yere kaṅa ni ṅɔɔn ye, ka kaṅa ni o yere ta miiriya ye; hakirintanw lo. ¹³An kɔni t'a fe ka an yere bonya k'a dama temɛ. Ala ka baara min karifa an ma, o dan ye min ye, an fana be dan o yɔrɔ le ra; nka o baara bonyara ka se fɔ aw fe fana.

¹⁴An sera aw fe yi minke, an belɛn ma temɛ an dan kan; sabu anw le kɔnna ka se ni Kirisita ta Kibaro Diman* waajuri ye aw fe yi. ¹⁵O ra, an ma temɛ an ta baara dan kan ka taga tɔw ta baara ta ka an yere bonya ni o ye. Ni aw ta lanaya nana bonya, an b'a miiri ko an ta baara bena taga ṅa aw fe yi, ka kaṅa ni Ala ta dan yiranin ye. ¹⁶O cogo ra, jamana minw be aw kɔ fe, an bena se ka taga Kibaro Diman lase o yɔrɔw ra. Nka dɔw ka baara min ke, an t'a fe ka an yere bonya o ra.

¹⁷O le sebera ko: «Ni mɔɔ min b'a fe k'a yere bonya, Matigi ka min ke a ye, o tigi ye a yere bonya o le kosɔn^g.» ¹⁸Ayiwa, o kosɔn mɔɔ min be a yere tɔɔɔnuman fɔ, Ala tɛ sɔn o ta ma; nka Matigi yere be mɔɔ min tɔɔɔnuman fɔ, a be sɔn o tigi le ma.

Ciraden faninyafɔbagaw ta ko

(Galasikaw 1.6–9; 4.9–20; Korentikaw flanan 12.11–15)

11 ¹Ayiwa, ne balemaw, aw ye ne muṅu dɔɔnin! Ne be kuma i ko fatɔ, nka aw ye a muṅu! ²Ne be aw kanu fɔ k'a ke ne ra i ko celiya, celiya min bɔra Ala ra. Ne ka aw mamina cɛ kelenpe le ye, min ye Kirisita* ye, janko ka na aw saninyanin di Kirisita ma, i ko sunguru fanin be di a cɛ ma cogo min na.

³Nka aw tugura Kirisita kɔ ni can ni kankelentigiya min ye, ne be siran ko aw ta miiriya kana na cɛn, ka yelema ka bɔ o sira kan, i n'a fɔ sa ka Awa nege cogo min na k'a lafiri. ⁴Sabu ne k'a ye ko ni mɔɔ dɔ nana aw waaju ka Yesu wɛɛ ko fɔ min ni an ta waajuri ta tɛ kelen ye, walama ka nin wɛɛ ko fɔ, k'a sɔrɔ aw ka min sɔrɔ, o ni o tɛ kelen ye, walama ni mɔɔ dɔ nana kibaro diman wɛɛ ko fɔ aw ye, min ni an ta tɛ kelen ye, aw be sɔn o ma yɔrɔnin kelen na! ⁵K'a sɔrɔ ne b'a jate ko o ciraden tɔɔtigiw man fisa ni ne ye foyi ra. ⁶Hali ni ne ma ke kumalɔnbagaba ye, lɔnniya kɔni ta fan fe, ne ka dɔ lɔn o ra. An yere ka o yira aw ra tuma caman, cogo bɛɛ ra.

⁷Ne ka Kibaro Diman* fɔ aw ye gbansan, ne ma foyi ṅini aw fe minke, ani ne ka ne yere majigi ka aw kɔrɔta minke, yala ne ka kojugu le ke o ye wa? ⁸Ne ka lanabagaw ta jenkuru dɔw borofɛn mina; ne ka sara mina olugu fe, janko ne ye se ka baara ke aw ye. Wagati min ne tun be aw fe yi, ne tun degura kosebɛ, nka ne ma ne ta doni ta ka a la mɔɔ si kan. ⁹Balema minw bɔra Masedoni, olugu le nana ne ta makoyafɛnw di ne ma. Ne ma sɔn cogo si ra ka ne ta doni ta ka a la aw dɔ kan; ne fana tena sɔn k'a ke. ¹⁰O ye ne kunkɔrɔtasababu le ye; Akayi jamana bɛɛ ra, mɔɔ si tena se ka o kunkɔrɔtasababu bɔsi ne ra. Ne be o fɔra ka

^g10.17 Nin kuma fɔra Yeremi 9.22–23.

kaṇa ni Kirisita ta can le ye, o can min be ne jusukun na. ¹¹ Mun koson ne ka o fo? Ko ne te aw kanu wa? Ala k'a lon ko ne be aw kanu.

¹² Nka ne be baara kera aw fe cogo min na, ne bena o le ke tuma bee janko ciraden minw be o yere bonyara, ko olugu ta baarakecogo ni an ta ye kelen ye, olugu kana kumayoro soro. ¹³ Ciraden faninyafobagaw lo, ani baaraden magolafiribagaw; o be o yere yelema ka ke i ko Kirisita ta ciraden. ¹⁴ O fana te bara an na, sabu Setana yere be a yere yelema ka ke i ko Ala ta meleke nworoman do. ¹⁵ O ra, a kana bara an na fana k'a ye ko Setana ta baaradenw be o yere yelema ka ke i ko Ala ta baaraden terenninw. Nka o labancogo bena ke ka kaṇa ni o ta kewalew ye.

Poli ta baara ni a ta sege

(Korentikaw flanan 4.9–13; 6.3–10; Korentikaw folo 4.8–13; Kewalew 20.18–27)

¹⁶ Ne be kosegi a kan, k'a fo ko mago si kana ne jate fato ye! Nka hali ni aw ko ne ye fato ye, o bee n'a ta, aw ye son ka ne ta kuma lamem, janko ne fana ye waso donnin. ¹⁷ Ne bena min fo ka waso, Matigi ma o don ne da ra; ne be kumana le i ko fato. ¹⁸ Nka i n'a fo mago caman be o yere bonya ka kaṇa ni adamadenya cogo ye, ayiwa, ne fana bena ne yere bonya ke!

¹⁹ Ayiwa, aw minw ye hakiritigiw ye, aw be sonna fatow ta kuma ma! ²⁰ O mago minw be aw jonyamina, ka aw borofenw domu, ka aw toro, ka waso aw ra, ka aw lamaroya, aw be olugu ta kow sonmina! ²¹ Ne be min fora, o maroya be ne ra; anw le ka an yere ke barakantanw ye!

O bee n'a ta, tow be son ka o yere bonya min na, ne fana be se ka ne yere bonya o ra; nka ne be kumana i ko fato le de! ²² Ni o ko o ye Heburu ye, ne fana ye o do ye. Ni o ko o ye Izirayelimago ye, ne fana ye o do ye. Ni o ko o ye Ibrahima ta duruja ye, ne fana ye o do ye. ²³ Ni o ko o ye Kirisita* ta baaraden ye, ne ye Kirisita ta baaraden ye ka teme olugu kan pewu, nka ne be kumana i ko mago min hakiri jagamina le. Ne ka baara ke ka teme o kan, ka bugori sonmina ka teme o kan, ka kasorabla ke ka teme o kan; sijaga caman ne nin tora saya da ra.

²⁴ Yahudiyaw ka ne bugoko looru ke; a bee kelen kelen kera gbeje na bisaba ni konkonton. ²⁵ Romu* fagamaw ka ne bugoko saba ke ni gbeje ye. Magow ka ne bon ni kabakuru ye sijaga kelen ko o be ne faga. Kurun cenna ni ne ye sijaga saba kogji kan. Ne ka tere kelen ni su kelen ke ji ce ma.

²⁶ Ne ka dugutaga caman ke; tuma dow ra ne tun be jini ka to ji ra, tuma dow ra benkanikebagaw tun be ben ne kan, ne nin tun be jini ka to a ra ne ta siyamagow yere boro, walama siya were magow* boro. Ne nin tun be jini ka to a ra dugubaw kon, ani kongo kon, ani kogji kan; ne nin tun be jini ka to a ra, ka ne to balema faninyafobagaw boro.

²⁷ Ne ka baara caman ke, ka sege sonmina; ne tora na su caman, ka kongi ni minlago sonmina, ka domunikebariya sonmina wagati caman, ani nene, sabu fani tun te ne boro.

²⁸ Ka fara o bee kan, lon o lon lanabagaw ta jenkuruw* bee hami be ne ra. ²⁹ Lanabaga juman baraka le be dese, ni a te ke i n'a fo ne yere baraka le desera sa? Jon le be ben jurumun na, ni o ko te ne jeni ne jusukun na?

³⁰ Ni mago ka kan ka waso, min ye ne ta barakantanya ye, ne be waso o le ra. ³¹ Ala min ye Matigi Yesu Fa ye, an be ale min tando tuma bee, ale k'a lon ko ne ma faninya tige.

³² Ayiwa, ka ne to Damasi, masace Aretasi ta jamana jamagoba ka mago dow bla ko o ye dugu dondaw korosi janko ka ne mina; ³³ nka lanabagaw ka ne don segi do kon ka ne bo finetiri fe, ka ne lajigi ni juru ye dugu kogo ko fe^h, ka ne kisi ka bo o boro.

Ala ka baraka don Poli ra

(Korentikaw folo 2.3–5; Korentikaw flanan 4.7–10)

12 ¹ Ayiwa, yala ne ka kan ka waso wa? O te foyi na. O bee n'a ta, ne bena Matigi ta fen yiraninw, ani a ta lonniya yiranin dow lakari sisan.

² Ne ka ce do lon, Kirisita* ta lanabaga do, bi ye a san tan ni naani ye, Ala ka ale ta ka taga ni a ye fo sankolo sabanan konkon. Ayiwa, a yere le tagara wa, walama Ala ka o kow yira a ra le wa, ne ma o lon, Ala le ka o lon. ³ Ne koni k'a lon ko o ce tagara arijana ra ka na. Nka a yere le tagara wa, walama Ala ka o kow yira a ra le wa, ne ma o lon, Ala le ka o lon. ⁴ A tagara arijana ra, a ka kumadiman minw men, o kumaw te se ka lakari; mago yere man kan ka o kumaw fo a da ra.

⁵ Ayiwa, ne be se ka waso o ce jagon koson. Nka ne tena waso foyi were ra ne yere ta ko ra, ni ne ta barakantanyaw te. ⁶ Hali ni ne b'a fe ka waso, ne tena ke fato ye, sabu ne bena can le fo. Nka ne be je, janko ne be min kera, ani ne be min fora magow na, o kana ne jate ka teme o kan.

⁷ Ayiwa, Ala ka o koba minw yira ne ra, ne tun be se ka ne yere waso o ra; o koson Ala ka toro do la ne kan, ka a ke i n'a fo jani be mago toro cogo min na a farisogo ra. A be i n'a fo Setana ta ciraden do le be to ka ne toro, janko yerebonya kana don ne ra. ⁸ Ne ka Matigi daari kosebe fo sijaga saba, ko a ye o toro mabo ne ra; ⁹ nka a ka ne jaabi ko: «Ne ka neema min ke i ye, o be i bo, sabu ne ta sebagaya be lon ele ta barakantanya le sababu ra.» O koson a ka di ne ye ka waso ne ta barakantanya ra, janko Kirisita* ta sebagaya ye to ne kan.

^h11.33 Poli jigira juru fe: Kewalew 9.24–25

¹⁰O kosɔn ni ne ye barakantan ye, walama ni o be ne neni, walama ni ne degura, walama ni o be ne tɔɔɔ o, walama ni sege sera ne ma Kirisita kosɔn, o bee ka di ne ye; sabu wagati min ne ye barakantan ye, o wagati le ra baraka be sɔɔ ne ra.

Pɔli ma foyi mina Korentikaw fe

¹¹Ne kumana i ko fatɔ! Nka aw le ka ne jagboya ka o ke. Aw le tun ka kan ka ne tɔɔɔuman fɔ; sabu hali ni ne te foyi ye, aw be o ciraden tɔɔɔtigi minw jatera, olugu man fisa ni ne ye foyi ra. ¹²Fen minw be ne ta ciradenya yira, o yirara aw ra. Ne ka o bee ke ni mupuri ye; aw ka Ala ta sebagaya tagamasiyen caman ye ne fe, ani kobaw, ani kabakow.

¹³Ayiwa, ne ma aw ta wari mina minke ni o dɔɔɔn te, ne ka mun le ke lanabagaw ta jenkuru tɔw ye ni ne ma min ke aw ye? Ni o lo, aw ye o kojugu yafa ne ma.

¹⁴Ayiwa, ne labennin fle, ne be tagara aw fe yi; nin bena ke a sijaga sabanan ye; nka ne tena ke doni ye aw kunna, sabu ne te aw borofen nɔ fe, ne be aw yere le nɔ fe. Denmisenw le te wari jini k'a bla o worobagaw ye, nka worobagaw le be wari jini k'a bla denmisenw ye. ¹⁵Ne kɔni, fen o fen be ne boro, ne be sɔn ka o bee di aw kosɔn, hali ka ne yere di ka fara o kan. Ni ne be dɔ fara ne ta kanuya kan aw ta fan fe, yala o bena dɔ bɔ aw ta kanuya ra ne ta fan fe wa?

¹⁶Aw yere k'a lon ko ne ma ne ta doni ta k'a la mɔɔ si kan. Nka aw ra dɔw bena a fɔ ko: «Pɔli ka cegu de, a ka an ta wari domu ceguya ra le.»

¹⁷Ayiwa, ne ka minw ci aw fe, yala olugu dɔ tagara aw borofenw mina aw ra wa? ¹⁸Ne ka Tite daari ko a ye taga aw fe yi, ani an balemace. Yala Tite ka aw ta wari mina wa? Ayiwa, yala anw ni Tite ta miiriya bee te kelen ye wa? An bee te sira kelen le kan wa?

Pɔli ta hami

¹⁹Kabini tuma jan aw b'a miirira ko an be kumana ka jo di an yere ma le; nka o te. An ka nin bee fɔ Ala yere le ja kɔɔ, Yesu Kirisita ta jenɔɔɔnya kosɔn. An balema kanuninw, an be o bee fɔra aw ye janko aw baraka ye bonya lanaya ra. ²⁰Ne be siranna ko ni ne ka taga aw fe yi, ne kana taga aw sɔɔ cogo dɔ ra, cogo min te ben ne ma; aw fana kana ne sɔɔ cogo dɔ ra, cogo min te ben aw ma. Ne be siranna ko ne kana taga a sɔɔ ko keremisew be aw ce ra, ani jangboya, ani jusubɔ, ani sangarɔɔɔnmaya, ani jɔɔɔntɔɔɔcen, ani jɔɔɔnkɔɔɔfɔ, ani yerebonya, ani kopagamininw. ²¹Ne be siranna ko ni ne ka taga aw fe yi, Ala kana ne lamaroya kokura tuun aw kosɔn. Mɔɔ caman minw ka jurumun ke, ni o ma nimisa ka o ta ko saninyabariw dabra, ani o ta jatɔyaw, ani o ta kojugu dama temeninw, ne kana na taga naji bɔ olugu kosɔn tuun.

Pɔli ta ladiri laban

13 ¹Nin ye a sijaga sabanan ye ne be tagara aw fe yi. Ko bee ka kan ka janabɔ ka kapa ni seere fla walama seere saba ta kumakan le ye.² Ne taganin sijaga flanan na aw fe yi, minw ka jurumun ke, ne sarara olugu ra, ani tɔw bee. Sisan ne te yi, nka ne be o lasɔmi tuun, ko ni ne ka na sekɔ aw fe yi tuun, ne tena ne ja tugu foyi kan.

³Aw b'a fe k'a lon ni Yesu Kirisita le ka ne ta kumafɔtaw don ne da ra; ayiwa, aw bena a lon. Kirisita* kɔni ma ke barakantan ye aw fe; a ka a ta sebagaya yira aw ra. ⁴Can lo, a gbengbenna yiri ra tuma min na, a kera barakantan ye. Nka a kununa, a panaman lo sisan Ala ta sebagaya baraka ra. An fana ye barakantanw ye a ta jenɔɔɔnya ra, nka an be panamanya ni a ye Ala ta sebagaya baraka ra aw kosɔn.

⁵Aw ye aw yere fle kosebe k'a lon ni aw be lanaya sira kan can ra; aw ye aw yere sege sege kosebe. Aw m'a ye ko Yesu Kirisita be aw kɔɔ wa? Fɔ ni a kera ko aw yere le desera lanaya ra. ⁶Nka ne b'a miiri ko aw k'a lon ko anw kɔni ma dese lanaya ra. ⁷O bee n'a ta, an be Ala daari janko aw kana kojugu ke. A kana ke ko an b'a fe k'a yira ko an be se ko ra, nka an b'a fe ko aw le ye se ka kopuman ke, hali ni a kera i ko anw le desera.

⁸An te se ka foyi ke ka Ala ta can bari; an be se ka can lataga ja le dɔɔɔn. ⁹Ni aw baraka bonyara, hali ni anw ta dɔɔɔyara, an be jagari o ra. An be Ala daari min na, o ye ko aw ta lanaya ye bonya ka taga ja.

¹⁰O kosɔn, ne te ni aw ye, nka ne ka nin sebe ci aw ma, janko ni ne nana se yi, ne kana na taga kumagbelen fɔ aw ye tuun, ka kapa ni Matigi ta fanga ye; Matigi ka o fanga di ne ma aw ta ja le kosɔn, a ma ke aw ta halakiri kosɔn.

Fori laban

¹¹Ayiwa, sisan, ne balemaw, ka aw ni hera ben! Fen min be se ka aw ke mɔɔɔ dafaninw ye, aw ye jija ka o le jini, ka jɔɔɔn ja gbeyaya, ka aw ta miiriyaw ke kelen ye, k'a to hera ye ke aw ni jɔɔɔn ce. Ni o kera, kanuya tigi ani hera tigi Ala bena ke ni aw ye.

¹²Aw ye jɔɔɔn fo ni kanuyafori saninman ye; Ala ta mɔɔɔ saninmanw bee be aw fo.

¹³An Matigi Yesu Kirisita ta neema, ani Ala ta kanuya, ani Nin Saninman* ta jenɔɔɔnya ye to aw bee fe.

^{13.1} Nin kuma fɔra Sariya 19.15; Matiyu 18.16; Timote fɔb 5.19; Heburuw 10.28.